

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

1/S-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/1 (5) - 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedراسi mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Мадреймов Фархат Махсетбаевич</i> СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА В КАРАКАЛПАКСТАНЕ В 1920-1924 ГОДАХ	12-18
<i>Алимджанов Бахтиёр Абдихакимович</i> АНТРОПОЛОГИЯ ИМПЕРСКОЙ ВЛАСТИ: ХАКЕНТСКИЕ ЗЕМЛИ И АДВОКАТ С. ЛАПИН	19-23
<i>Чориев Шохрух Холтура угли</i> ИСТОРИОГРАФИЯ БАНКОВСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТУРКЕСТАНСКОГО ГЕНЕРАЛ- ГУБЕРНАТОРСТВА В 40-90-Е ГОДЫ XX ВЕКА	24-35
<i>Najmiddinov Boburmirzo Zuhridin o'g'li</i> SOVET HOKIMIYATINING 1917-1943-YILLARIDA O'ZBEKISTON SSR DA AMALGA OSHIRGAN DINIY SIYOSATI	36-43
<i>Esonova Nilufar</i> SANOAT SOHASIDA XALQARO HAMKORLIK MUNOSABATLAR TARIXINING O'RGANILISHI: TAHLIL VA NATIJALAR (1991-2018-YILLAR)	44-47
<i>Qarshiyev Ahmad, Jumayev Abdimo'min, Bebitov Maqsud</i> DENOV BEKLIQIDA MAVJUD JOY NOMLARIGA OID MULOHAZALAR	48-55
<i>Qurbonov Abbos</i> MUSTAQILLIKNING DASTLABKI YILLARIDA QASHQADARYODA YENGIL SANOAT SOHASIDA AMALGA OSHIRILGAN ISLOHOTLAR VA ULARNING NATIJALARI	56-59
<i>Abduraimova Sabohat Ergash qizi</i> BUXORO AMRLIGI DAVRIDA CHIROQCHI BEKLIQI AHOLISINING TURMUSH TARZI	60-65

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Karjavova Xurshida Abdumalikovna</i> MAHALLA INSTITUTINING IJTIMOY-IQTISODIY RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	66-73
<i>Pardayev Erkin Egamberdi o'g'li</i> XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA SIFATNI BOSHQARISHNING INNOVATSION USULLARI	74-82
<i>Palvanbayev Umidbek O'ktam o'g'li</i> O'ZBEKISTON POCHTA BOZORIDA XUSUSIY POCHTA KORXONALARINING TUTGAN O'RNI (BTS, DMS, EMU POCHTALARI MISOLIDA)	83-86
<i>Чинорова Шаҳодат Мансур кизи, Нормуродов Хусан Эшмаҳматович</i> ЗНАЧЕНИЕ ТАРГЕТИРОВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИИ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	87-93
<i>Gabriel Ayodeji Ogunmola</i> GREEN BONDS: FINANCING RESOURCE CONSERVATION FOR A SUSTAINABLE FUTURE IN FARMING IN UZBEKISTAN	94-108

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Rashidova Dilfuza Ganievna</i> XIX ASR O‘ZBEK SHOIRALARINING IJODIDA GUMANISTIK G‘OYALAR VA IJTIMOY-FALSAFIY QARASHLAR	109-113
<i>Ochilova Nigora Ruzimuratovna</i> GENDER TENGLIGINI TA‘MINLASHNING IQTISODIY-IJTIMOY OMILLARI	114-118
<i>Samadov Jonmurod</i> JALOLIDDIN RUMIY ASARLARIDA FALSAFIY TUSHUNCHALAR VA ULARNING ILMIY–METODOLOGIK TAHLILI	119-123
<i>Kdirbaev Baxadir Berdaxovich</i> AXBOROT JAMIYATI VA MEDIA-MADANIYATNING NAZARIY-FALSAFIY TUSHUNCHASI	124-131
<i>Kurbanbaeva Ulbosin Jumag‘alievna</i> EKOLOGIK XAVFSIZLIK TUSHUNCHASINING MOHIYATI VA XUSUSIYATLARI	132-136
<i>Narzukulova Ferangiz Rustamjonovna</i> ILMIY TIL VA FALSAFIY TERMINOLOGIYA: SHAKLLANISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	137-141
<i>Xolmirzaev Xurshid Nakibillaevich</i> IJTIMOY-KASBIY FAOLIYAT JARAYONIDA SUN‘IY INTELLEKTNING INSON SALOHIYATIGA TA‘SIRI	142-148
<i>Султанов Бахтиёр Бахтиёрович</i> ОБРАЗ ФИЗИЧЕСКОЙ РАЗВИТОЙ, ГЕРОИЧЕСКОЙ ЛИЧНОСТИ В ЭПОХУ АНТИЧНОСТИ	149-153
<i>Bozorov Suxrob Komilovich</i> MA‘NAVIY TRANSFORMATSIYANING ISTIQBOLLARI: INNOVATSION G‘OYA VA LOYIHALAR	154-157
<i>Kimsanbayeva Shaxnoza Bakridinovna</i> MILLIY O‘ZLIK VA DINIY BAG‘RIKENGLIK: ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O‘ZARO TA‘SIRLAR	158-163
<i>Muxamedjanova Lalixon</i> GLOBALASHUV VA MADANIYATLARARO ARALASHUV	164-172

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Isanova Feruza Tulqinovna</i> INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI XALQARO HUQUQ SOHASIGA OID LEKSIK BIRLIKLARNING DIAKRON TADQIQI	173-180
<i>Mahmudova Umida Ural qizi</i> INTERNET DISKURSIDA FOYDALANILADIGAN EMOJILARNING LISONIY VA MADANIY JIHATLARI	181-189
<i>Madalov Navruz Ergashevich</i> IMPORTANT SUBJECTS OF COMPARATIVE AND CONTRASTIVE PHILOLOGICAL STUDIES AND TRANSLATION DIFFICULTIES OF STRUCTURAL–SEMANTIC MODELS OF PROVERBS	190-194
<i>Ubaydullayev Normuhammad Xasanovich</i> XOTIRANOMALARDA ZAMON VA MAKON MASALASI	195-198

<i>Ochilova Habiba Akramovna</i> ISSUES IN THE CLASSIFICATION OF QUESTION SENTENCE TYPES IN LINGUISTICS ...	199-207
<i>Muxammadiyeva Mashxura, Amirqulova Gulxayo</i> FILOLOGIK TADQIQOTLARNING ZAMONAVIY TIBBIY TARJIMA VA TALQINGA TA'SIRI	208-213
<i>Karabaeva Barno Bobir qizi</i> A COMPARATIVE ANALYSIS OF METAPHORICAL EXPRESSIONS REFLECTING PERCEPTION IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	214-219
<i>Axunbabaeva Narqiza Xamidjanovna</i> ЛИНГВОПРАГМАТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПЕРЕВОДОВ ИСТОРИЧЕСКИХ И АРХАИЧНЫХ СЛОВ В ДОКУМЕНТАЛЬНО-ИСТОРИЧЕСКОЙ ПОВЕСТИ «ВЛАСТИТЕЛЬ СЕМИ СОЗВЕЗДИЙ»	220-226
<i>Turdaliyeva Shahnoza O'ktamovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI SON-GIBRID MAQOLLARNING LEKSIK-SEMANTIK TAHLILI	227-236
<i>Mansurova Shohista Isroilovna</i> OT OBRAZI TUSHUNCHASI (ZAMONAVIY O'ZBEK VA JAHON ADABIYOTI MISOLIDA)	237-241
<i>Davranov Akmal Akramjonovich</i> IJTIMOIY TENGLIK TUSHUNCHASI (INGLIZ UTOPIYALARI VA O'ZBEK DOSTONLARI MISOLIDA)	242-246
<i>Yuldasheva Aziza Yuldashevna</i> TARJIMASHUNOSLIKDA PRAGMATIKANING O'RNI	247-252
<i>Mirvaliyeva Malika Zoid qizi</i> SEMANTIKANING TARJIMADAGI AHAMIYATI	253-257
<i>Sidiknazarova Zulfiya Mirsharapovna</i> JADID ADABIYOTI VA MODERNIZATSIYA JARAYONLARI	258-262
<i>Ruzibayeva Aziza Kahramanovna</i> THE MOOD OF LONGING FOR FREEDOM IN THE AGE OF BYRON	263-266
<i>Narzikulova Rayhona Ahmadovna</i> THE PRAGMATIC FUNCTIONS OF IRONY	267-271
<i>Najmiddinov Muhammadjon</i> O'ZBEK TILIDA KO'P MA'NOLILIK, SINONIMIYA, OMONIMIYA VA ULARNING ELEKTRON TEZAVURUSDA AKS ETISHI	272-278
<i>Achilov Oybek Rustamovich</i> LEKSIK-SEMANTIK DEVIATSIYA ILGARI SURISH VOSITASI SIFATIDA	279-284
<i>Tashpulatova Mukambar Axmetovna</i> KOMPYUTER LINGVISTIKASI VA SUN'IY INTELLEKTNING TILGA TA'SIRI	285-289
<i>Normamatov Farrux, Toshpo'latova Xusniya</i> GLOBAL KESIMDA INGLIZ MADANIYATINING LINGVOKULTUROGIK JIHATLARI	290-293
<i>Shonazarova Gulnoza, Madiyeva Madina</i> THE ROLE OF INTERNET RESOURCE IN IMPROVING TEACHING FOREIGN LANGUAGE: METHODOLOGICAL ANALYSIS AND PRACTICAL RECOMMENDATIONS	294-297

<i>Jo'rayeva Lola Tolibdjonovna</i> IJTIMOIY TARMOQLARDA NEOLOGIZMLARNING BUGUNGI KUNDAGI QO'LLANILISHI	298-302
<i>Saitxanova Aziza Xolmuxamedovna</i> TA'M VA TIL O'RTASIDAGI MUVOZANAT: TAOM DISKURSINING TARJIMA QIYINCHILIKLARI VA YECHIMLARI	303-307
<i>Axmedov Shaxzod, Nazarov Vafokul</i> NEOLOGIZMLAR TADQIQI TARIXIGA DOIR	308-312
<i>Mustafayeva Sojida Ulashevna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARDA MERONIMIK MUNOSABATLI SO'ZLARNING LEKSIKOGRAFIK TALQINLARI	313-321
<i>Buriyeva Muxayyo Zokir qizi</i> COMPARATIVE ANALYSIS OF MEAT IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	322-326
<i>Berdiqulova Shaxnoza Ruziqulovna</i> YORDAMCHI SO'ZLARNING SHAKLIY XUSUSIYATLARIGA KO'RA TURLARI VA YASALISHI: BOG'LOVCHILAR	327-330
<i>Shokirova Gulbahor Alimovna</i> NEMIS TILINI O'QITISHDA YANGI YONDASHUVLAR	331-334
<i>Najmidinova Nafisa Ulja qizi</i> O'ZBEK TILIDA SO'ZLASHUVCHILARGA ITALYAN TILINI O'RGATISHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI	335-339
12.00.00 - YURIDIK FANLAR	
<i>Утемуратов Махмут Ажимуратович</i> СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ТРАНСФОРМАЦИИ ПРАВА (ОТ ТРАДИЦИОННОГО К ЦИФРОВОМУ ПРАВУ)	340-344
<i>Masadikov Sherzodbek</i> ENFORCEMENT OF ARBITRATION AGREEMENT UNDER UZBEK LAW	345-351
<i>Alieva Kamola Ravshanovna</i> ONLINE GENDER-BASED VIOLENCE IN UZBEKISTAN: GAPS IN LEGISLATION AND THE PATH FORWARD	352-363
<i>Utebaev Salamat Maqsetbay o'g'li</i> KONTRABANDA UCHUN JAVOBGARLIK TO'G'RISIDAGI QONUNCHILIK EVOLYUTSIYASI: TARIXIY-HUQUQIY TAHLIL	364-372
<i>Ходжаева Ширин</i> ЮРИДИЧЕСКАЯ ПРИРОДА ВСЕМИРНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА	373-378
<i>Каюмова Асаля Султномуродовна</i> ЭЛИТА ИНДУСТРИИ ВЕНЧУРНОГО КАПИТАЛА	379-384
<i>Mirzaraximov Baxtiyor, Shokirov Bobur</i> ZAMONAVIY TASHKILOTLARDA KIBERXAVFSIZLIK STRATEGIYALARINING SHAKLLANISHI VA SAMARADORLIGI: MA'LUMOTLARNI HIMOYA QILISH CHORALARINING RIVOJLANISHI VA NATIJADORLIGI TAHLILI	385-392

<i>Суннатиллаева Сарвиноз Иззатулло кизи</i> ДИСКРЕЦИОННЫЕ ПОЛНОМОЧИЯ В ЕВРОПЕЙСКОМ СОЮЗЕ И СОВЕТЕ ЕВРОПЫ: ПРЕДЕЛЫ, КОНТРОЛЬ И СУДЕБНАЯ ПРАКТИКА	393-400
<i>Dilboboyev Nozimbek</i> CHET ELLIK INVESTORLARNING HUQUQIY MAQOMI HAMDA ULARNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH BO'YICHA IMTIYOZ VA PREFERENSIYALAR BERISH	401-406
<i>Raximbayev O'tkir Fayzullayevich</i> YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASIDAGI QONUNCHILIKNI TAKOMILLASHTIRISH MASALASIGA NAZAR	407-414
<i>Ubaydullayev Abror Qutpilla o'g'li</i> HOZIRGI ZAMON ISLOM MOLIYA HUQUQI VA AN'ANAVIY HUQUQIY TIZIMLAR O'RTASIDAGI QIYOSIY-HUQUQIY TAHLIL VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	415-423
<i>Zokirov Sardorjon Karimjon ugli</i> PROCEDURAL FEATURES OF PARTICIPATION DEFENSE COUNSEL AT THE PRELIMINARY INVESTIGATION	424-430
<i>Axmedova Guliruxsor Ravshanovna</i> BOLANI OLIB BERISH VA UCHRASHTIRISH BILAN BOG'LIQ ISHLARNI KO'RIB CHIQUISH BO'YICHA SUD VA HUQUQIY AMALIYOTNING DOLZARB MUAMMO VA YECHIMLARI	431-436
<i>Zoilboyev Javlon Karimjon o'g'li</i> MA'MURIY SUD ISHLARINI YURITISHDA QONUNIY KUCHGA KIRGAN SUD HUJJATLARINI YANGI OCHILGAN HOLATLAR BO'YICHA QAYTA KO'RISH YUZASIDAN ISH YURITISH MAZMUNI	437-441
<i>Hakimov Sunnat Furqat o'g'li</i> SPORT JAMOAT BIRLASHMALARINING HUQUQIY TAHLILI	442-445
<i>Файзиев Фарход Фуркат угли</i> ЗНАЧИМОСТЬ ЭЛЕКТРОННОЙ ТОРГОВЛИ В СОВРЕМЕННЫХ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВЫХ УСЛОВИЯХ	446-452
<i>Файзиева Гулрух Мухаммади кизи</i> МЕХАНИЗМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРАВА НА НЕПРИКОСНОВЕННОСТЬ ЖИЛИЩА	453-459
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Polvonov Baxtiyor Zaylobidinovich</i> TIBBIYOT UNIVERSITETLARIDA «MODDALARNING NURLANISH SPEKTRINI O'RGANISH» MAVZUSINI IT TECHNOLOGIYALAR ASOSIDA NAMOYISH ETISH MASALALARI	460-466
<i>Hamdamova Nozima Muqimovna</i> BO'LAJAK TECHNOLOGIYA FANI O'QITUVCHISI KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI	467-475
<i>Zulfixarov Ilxom Maxmudovich, Zulfikorova Munajat Mirzaxmatovna</i> IQTISODIY-IJTIMOYIY GEOGRAFIK BILIMLAR BERISHDA MATEMATIK METODLARDAN FOYDALANISH	476-481
<i>Qurbonova Nigina Boboxo'jayevna</i> ESDALIKLAR — SADRIDDIN AYNIYNING UMR VA XOTIRA KITABI	482-488

<i>Toshtemirova Saodat Abdurashidovna</i> KLAUSTER TIZIMIDA TARIX FANLARINI O'QITISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI	489-494
<i>Inoyatov Odiljon Sabitovich</i> TEKISLIK LARNING O'ZARO PARALLELLIGI	495-500
<i>Жумамуратова Аибахар Нурмуханбетовна</i> СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМА РАЗВИТИЯ КОГНИТИВНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НА ОСНОВЕ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ СВЯЗЕЙ	501-508

Received: 15 February 2025
Accepted: 20 February 2025
Published: 25 February 2025

Article / Original Paper

NEW APPROACHES TO TEACHING GERMAN

Shokirova Gulbahor Alimovna,

Teacher, Kattakurgan Branch of Samarkand State University

E-mail: shakirova.g22@mail.ru

Abstract. Today, technology is causing revolutionary changes in the field of education, particularly in the process of language learning. With the help of the internet, mobile applications, and interactive platforms, people are able to learn languages in a more convenient and effective manner. In this article, we will discuss the role of technology in language learning and its advantages in detail.

Keywords: technology, mobile applications, internet, interactive methods, language learning.

NEMIS TILINI O'QITISHDA YANGI YONDASHUVLAR

Shokirova Gulbahor Alimovna

Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali o'qituvchisi

Annotatsiya. Bugungi kunda texnologiya ta'lim sohasida, xususan, til o'rganish jarayonida inqilobiy o'zgarishlarga sabab bo'lmoqda. Internet, mobil ilovalar va interaktiv platformalar yordamida odamlar til o'rganishni yanada qulay va samarali tarzda amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'lishmoqda. Ushbu maqolada texnologiyaniing til o'rganishdagi roli va uning afzalliklari haqida batafsil fikr yuritimiz.

Kalit so'zlar: texnologiya, mobil ilovalar, internet, interfaol usullar, til o'rganish.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI1Y2025N52>

Kirish. Jamiyat rivojlanishining hozirgi bosqichida O'zbekistonda ta'lim mazmunini modernizatsiya qilish chet tillarini o'qitishni tashkil etishdagi innovatsion jarayonlar bilan chambarchas bog'liq. Bugungi kunda ta'lim jarayonining asosiy e'tibori o'quvchi va uning o'ziga xos ichki dunyosiga qaratilgan. Zamonaviy o'qituvchining asosiy maqsadi – o'quvchilarning o'quv faoliyatini tashkil etish shakllari va usullarini tanlash hisoblanadi. Bu shaxsiy rivojlanishning belgilangan maqsadiga erishishga yordam beradi. Zamonaviy sharoitda, talaba qisqa vaqt ichida katta hajmdagi materialni o'rganishi kerak bo'lsa, o'qituvchi o'quvchilarni rag'batlantirishi va o'z faniga qiziqishi kerak. Chet tili fanining o'ziga xosligi esa o'qitishning shunday shakllarini taqozo etadiki, ular nafaqat fan materialini bilish, balki uni bevosita til vaziyatida qo'llay olish imkonini beradi.

Ta'lim faoliyatini shunchalik intensiv qilish kerakki, darsdagi barcha o'quvchilar bir vaqtning o'zida ma'lum bir mustaqil sharoitda ishlaydi. Faollashtirishning yangi tushunchasi esa o'qituvchining faoliyati orqali emas, balki talabalar ishining faol shakllarini joriy etishni nazarda tutadi. Talabaning o'zi uning faolligiga, tezligiga va intensivligiga ta'sir qilishi kerak.

O'qituvchi tomonidan darsda qo'llaniladigan uslub va texnologiyalar o'quvchi o'zini qulay va erkin his qiladigan muhitni yaratishi kerak. Ular talabaning qiziqishlarini rag'batlantirishi, butun o'quvchi shaxsiga ta'sir qilishi, uning his-tuyg'ularini o'quv jarayoniga

jalb qilishi, unda chet tilidan amaliy foydalanish istagini rivojlantirishi kerak. Aynan o'sha paytda talaba o'quv jarayonining boshqa ishtirokchilari bilan faol aloqada bo'lgan ta'lim jarayonining asosiy ishtirokchisiga aylanadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Nemis tilini o'qitishning zamonaviy texnologiyalari masalasi bir qator xorijiy mahalliy olimlarning tadqiqotlarida o'z aksini topgan. Bu borada S. D. Krashen tomonidan yozilgan "Principles and Practice in Second Language Acquisition" [4], D.Larsen-Freemanning "Techniques and Principles in Language Teaching" [5], M.Meyerning "The Role of Culture in Language Teaching and Learning. Language Teaching Research" [6] nomli asarlari muhim manbalar qatoriga kiradi. Mahalliy olimlardan Sh.Sobirova [8], S.A.Axmedova [1] tomonidan olib borilgan tadqiqotlar ham mamlakatimizda nemis tilini o'qitish bo'yicha samarali texnologiyalarni taklif qiladi.

Muhokama va natijalar. Onlayn resurslar, til o'rganishni oson va qiziqarli qiladi. Masalan, Duolingo va Babbel kabi ilovalar, foydalanuvchilarga o'z vaqtida va qulay sharoitda tilni o'rganish imkoniyatini beradi. Ushbu platformalarda o'yin elementlari qo'shilgani sababli, o'quvchilar ko'proq motivatsiyaga ega bo'ladilar va o'rganishga qiziqishlari ortadi. Duolingo yoki Babbel kabi platformalar, nemis tilini o'rganishni qiziqarli va interaktiv qiladi. Ushbu ilovalar yordamida o'quvchilar o'z vaqtida o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishadi va o'z ko'nikmalarini mustahkamlashlari mumkin [2].

O'quvchilar o'z yutuqlarini kuzatish va baholash imkoniyatiga ega bo'lishadi, bu esa ularning o'z-o'zini rag'batlantirishiga yordam beradi. Duolingo foydalanuvchilarga o'yin shaklida til o'rganish imkonini beradi. Bu ilova ko'plab tillarni, jumladan, ingliz, ispan, fransuz va boshqa tillarni o'rganishga yordam beradi. Ilova interaktiv mashqlar, viktorinalar va mukofotlar orqali o'rganishni qiziqarli qiladi. Foydalanuvchilar o'z maqsadlariga erishish uchun ball to'playdilar va darajalar oshirishadi.

Texnologiya yordamida taqdim etiladigan multimedia materiallar, til o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qiladi. Videolar, audio materiallar va interaktiv taqdimotlar orqali o'quvchilar tilni turli kontekstlarda o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Masalan, tilni o'rganish jarayonida filmlar yoki musiqalardan foydalanish, o'quvchilarga tilni eshitish va ko'rish orqali o'zlashtirish imkonini beradi. Bu usul, o'quvchilarning eslab qolish qobiliyatini oshiradi va ularning til ko'nikmalarini rivojlantiradi [3].

Til o'rganishda multimedia materiallarning o'rni juda muhimdir va ularning bir nechta afzalliklari mavjud.

Birinchidan, multimedia materiallar, masalan, rasmlar, videolar va grafikalar, ko'rish orqali o'rganishni qo'llab-quvvatlaydi. Vizual elementlar yordamida ma'lumotni yaxshiroq eslab qolish mumkin, chunki ko'rish orqali olingan ma'lumotlar ko'pincha yodda qoladi. Audio va video materiallar orqali to'g'ri talaffuzni eshitish imkoniyati mavjud. Bu, yangi tilni o'rganayotganlar uchun muhim, chunki to'g'ri talaffuzni o'rganish tilni samarali ishlatish uchun zarur.

Ikkinchidan, ko'plab multimedia materiallar interaktiv elementlarni o'z ichiga oladi, masalan, o'yinlar va viktorinalar. Bu o'rganishni qiziqarli va jalb qiluvchi qiladi, foydalanuvchilarni faol ishtirok etishga undaydi.

Uchinchidan, multimedia materiallar yordamida real hayotiy vaziyatlar bilan tanishish mumkin. Masalan, filmlar va seriallar orqali tilni o'rganish, foydalanuvchilarga tilni amaliyotda qanday ishlatilishini ko'rsatadi.

To'rtinchidan, multimedia materiallar turli o'rganish usullarini birlashtiradi: ko'rish, eshitish va amaliyot. Bu o'rganish jarayonini samarali qiladi, chunki har bir insonning o'rganish usuli turlicha. Qiziqarli multimedia materiallar foydalanuvchilarni o'rganishga rag'batlantiradi. O'rganish jarayoni qiziqarli bo'lsa, odamlar ko'proq vaqt ajratishga tayyor bo'ladilar [4].

Multimedia materiallar orqali til o'rganayotganlar o'sha tilga xos madaniyat, an'analar va urf-odatlar bilan tanishishadi. Bu, tilni o'rganish jarayonini yanada boyitadi va chuqurlashtiradi. Umuman olganda, multimedia materiallar til o'rganish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi, o'rganishni osonlashtiradi va chuqurlashtiradi.

Texnologiya yordamida virtual sinflar tashkil etish, o'quvchilarga boshqa mamlakatlardan o'qituvchilar va tengdoshlari bilan muloqot qilish imkonini beradi. Zoom, Microsoft Teams va Google Meet kabi platformalar orqali o'quvchilar real vaqt rejimida darslarga qatnashishlari mumkin. Bu jarayon, o'quvchilarga tilni amalda qo'llash imkoniyatini beradi va ularning muloqot qobiliyatlarini rivojlantiradi. Shuningdek, o'quvchilar turli madaniyatlardan tanishish orqali til o'rganish jarayonini yanada boyitishadi. Buning natijasida o'quvchilar o'z-o'zini o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Onlayn kurslar, video darslar va interaktiv vazifalar yordamida o'quvchilar o'zlarining qiziqishlariga va ehtiyojlariga mos ravishda o'rganishlari mumkin. Bu, o'quvchilarga o'z vaqtlarida va o'z sharoitlarida o'rganish imkoniyatini beradi. O'z-o'zini o'rganish jarayoni, o'quvchilarning mustaqil fikrlash va o'z bilimlarini rivojlantirish qobiliyatlarini oshiradi. Texnologiya yordamida o'quvchilar o'rtasida o'zaro ta'sir va hamkorlikni rivojlantirish mumkin. Forumlar, ijtimoiy tarmoqlar va onlayn guruhlar orqali o'quvchilar bir-birlari bilan fikr almashish, tajriba o'tkazish va yordam berish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu jarayon, o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi va ularni bir-biriga yaqinlashtiradi [5].

Nemis tilini o'qitishda zamonaviy interfaol usullar, ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilish uchun muhim ahamiyatga ega. Bugungi kunda, zamonaviy ta'lim texnologiyalari nemis tilini o'qitishda katta rol o'ynaydi. Onlayn platformalar, mobil ilovalar va interaktiv dasturlar orqali o'quvchilar nemis tilini o'rganishda ko'proq qiziqish ko'rsatmoqda. Misol uchun, Duolingo va Babbel kabi ilovalar, o'quvchilarga tilni o'z vaqtida va qulay sharoitda o'rganish imkonini beradi. Ushbu platformalar o'yin elementlarini qo'shib, o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi. Interfaol usullar guruh ishlarini va munozaralarni o'z ichiga oladi. O'quvchilarni kichik guruhlarga bo'lib, muayyan mavzular bo'yicha munozara o'tkazish, ularning fikrlarini ifoda etish va til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Nemis tilida fikr almashish, o'z fikrlarini ifodalash va boshqalar bilan muloqot qilish qobiliyatini oshiradi. Interfaol usullar o'quvchilarga o'z-o'zini baholash imkoniyatini beradi. Onlayn testlar va interaktiv vazifalar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini mustahkamlashlari mumkin. Bu jarayon, o'quvchilarga o'z yutuqlarini ko'rish va rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi [6].

Rolli o'yinlar interfaol o'qitishda juda samarali usul hisoblanadi. O'quvchilar turli vaziyatlarda nemis tilida muloqot qilishni mashq qilishadi. Masalan, do'konda xarid qilish, restoranlarda buyurtma berish yoki sayohat qilish kabi vaziyatlar orqali o'quvchilar tilni amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu usul o'quvchilarning o'z-o'zini ishonch bilan ifoda etishlariga yordam beradi.

Videolar, audio materiallar va interaktiv taqdimotlar nemis tilini o'qitishda muhim vositalardir. O'quvchilar turli madaniyatlar va tilga oid kontekstlarni ko'rish orqali tilni

o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qiladi. Masalan, nemis tilidagi filmlar yoki musiqalar orqali o'quvchilar tilni qulay va tabiiy muhitda o'rganishlari mumkin [7].

Nemis tilida muloqot qilishni o'rganish jarayoni qiziqarli va samarali bo'lishi uchun bir nechta metodlardan foydalanish mumkin. Quyida keltirilgan usullar nemis tilini o'qitish jarayonining samaradorligini oshirishga yordam beradi:

Interaktiv mashg'ulotlar orqali o'quvchilar tilni amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'lishadi. Rolli o'yinlar, suhbatlar va guruhli muhokamalar orqali o'quvchilar o'z fikrlarini ifoda etish va boshqalar bilan muloqot qilishni o'rganadilar. Bu jarayon, tilni o'rganishni yanada qiziqarli qiladi [3].

Nemis tilidagi audio va video materiallar yordamida o'quvchilar tilni eshitish va tushunish qobiliyatlarini rivojlantirishi mumkin. Filmlar, seriallar yoki musiqalar orqali o'quvchilar, tilning tabiiy oqimini va talaffuzini o'rganadilar. Bu usul, shuningdek, madaniyatni o'rganishga ham yordam beradi. Talaffuzni yaxshilash uchun o'quvchilar audio materiallarni tinglashlari va o'z ovozlari yozib olishlari mumkin. Bu usul, so'zlarning to'g'ri talaffuzini o'rganishda yordam beradi va o'zlarini tinglash orqali xatolarini tuzatishga imkon yaratadi.

O'quvchilarni ma'lum bir mavzu bo'yicha, xususan restoran, do'kon yoki sayohat kabi mavzularni tanlab, o'quvchilarni ushbu kontekstda muloqot qilishga rag'batlantirish ularga real hayotdagi vaziyatlarda qanday gaplashishni o'rganishga yordam beradi. O'quvchilar o'rtasida o'zaro muloqotni rag'batlantirish juda muhim. Guruhli muhokamalar va suhbatlar orqali o'quvchilar bir-birlari bilan fikr almashish, tajriba o'tkazish va yordam berish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu jarayon, o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi [2].

Xulosa. Zamonaviy interfaol usullar nemis tilini o'qitishda samarali yondashuvlarni taqdim etadi. Texnologiya, guruh ishlari, rolli o'yinlar va multimedia resurslaridan foydalanish o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va til ko'nikmalarini rivojlantiradi. Ushbu usullar yordamida o'qituvchilar o'quvchilarning til o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishlari mumkin.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Axmedova S.A. Nemis tilini o'qitish metodlari. British International Science Conference. 2023. – 72-79 b.
2. Baker C., & Wright, W. E. Foundations of Bilingual Education and Bilingualism. Multilingual Matters. 2017.
3. Gibbons P. Scaffolding Language, Scaffolding Learning: Teaching Second Language Learners in the Mainstream Classroom. Heinemann. 2002.
4. Krashen S. D. Principles and Practice in Second Language Acquisition. Pergamon Press. 1982.
5. Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching. Oxford University Press. 2000.
6. Meyer M. The Role of Culture in Language Teaching and Learning. Language Teaching Research, 15(3), 2011. – P. 367-385.
7. Schmidt R. W. The Role of Consciousness in Second Language Learning. Applied Linguistics, 11(2), 1990. – P. 129-158.
8. Sobirova Sh. Xorijiy tillarni o'qitishning samarali usullari (nemis tili misolida). Journal of Academic Research in educational sciences. Volume 2. 2021. – 132-138 b.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/1 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).